

zaaknummer 2011 T 581

25 juni 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.J. de Witte, advocaat te Amersfoort,

tegen:

(*wijlen*) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Broedercongregatie OLV van Zeven Smarten.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 maart 2012. Op 16 mei 2012 is bij de griffier een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen namens de Broedercongregatie van OLV van Zeven Smarten van mr. J.L.R. Kenens, advocaat te Leiden.

Op 17 september 2012 heeft de Klachtencommissie advies uitgebracht inzake de klacht van klager tegen aangeklaagde. De Klachtencommissie heeft de Overste van de Broedercongregatie van OLV van Zeven Smarten geadviseerd de klacht niet gegrond te verklaren.

Bij brief van 23 november 2012 (ingekomen op 26 november 2012) heeft mr. M.J. de Witte namens verzoeker herziening van voornoemd advies gevraagd. De bijzondere kamer heeft op 29 januari 2013 het verzoek tot herziening gegrond verklaard.

Op 2 april 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is niet verschenen omdat hij geen toestemming verkreeg om de PI in [plaats] te verlaten, alwaar klager thans verblijft. Zijn raadsman mr. De Witte voornoemd heeft zijn standpunt nader toegelicht.

Namens de Congregatie zijn verschenen broeder [naam], overste van de Broedercongregatie, en broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager stelt dat hij in het internaat in [plaats], waar hij van 1969 tot 1974 (groep 1 tot en met groep 11) verbleef, door aangeklaagde, die werkzaam was op de afdeling waar klager verbleef, stelselmatig seksueel is misbruikt. Het misbruik begon al meteen in groep 1. Aangeklaagde gaf klager eerst speciale aandacht door bijvoorbeeld te adviseren een postzegelverzameling aan te leggen, waarbij aangeklaagde klager dan kon helpen. Aangeklaagde stond klager regelmatig op te wachten. Aangeklaagde nam klager dan mee naar de kamers van de slaapwacht of naar het washok, alwaar de ontuchtige handelingen plaatsvonden. Aangeklaagde reed tegen klager aan, klager moest bij hem op schoot zitten en aangeklaagde bevredigen met zijn hand. Aangeklaagde verkrachtte klager door penetratie, hetgeen uiteraard zeer pijnlijk was. Na de verkrachtingen moest klager een prop toiletpapier in zijn onderbroek doen om de sporen tegen te houden. Klager werd ook vaak met touwen vastgebonden door aangeklaagde. Klager voelde zich een willoos slachtoffer. Deze gebeurtenissen hebben jarenlang plaatsgevonden, zowel gedurende de dag als de avond en de nacht. In [internaat] zaten nog twee broers van klager. Wanneer klager zijn mond open zou doen, zou de jongste broer van klager “eraan gaan”. Volgens klager werden in [internaat] van de zeshonderd jongens tussen de vijftig en honderd jongens zeer regelmatig verkracht. Er heerste in de instelling een cultuur waarbij seksueel misbruik en gewelddadigheden niet werden geschuwd, maar waarover niet werd gesproken. Klager is het gelukt om te ontsnappen uit [internaat] toen hij in groep 11 zat, maar toen was hij al voor de rest van zijn leven beschadigd.

2.2. Het seksueel misbruik heeft voor klager zeer grote gevolgen gehad. Klager vindt dat “zijn ziel er is uitgerukt” door de vele verkrachtingen. Zijn leven is totaal kapot en hij voelt niets meer. Op zijn zestiende is klager opgenomen wegens een suïcidepoging en daarnaast heeft klager achttien jaar lang cocaïne gebruikt. Klager is ook veelvuldig in aanraking geweest met politie en justitie. Klager pleegde zijn eerste delict op zeventienjarige leeftijd en werd voor het eerst in 1980 veroordeeld. In 1986 werd klager voor verkrachting tot 12 maanden veroordeeld en in 1989 voor verkrachting, meermalen gepleegd, tot drie jaar gevangenisstraf. Vanaf 1996 wordt klager in het kader van een terbeschikkingstelling met bevel tot dwangverpleging verpleegd, achtereenvolgens in [kliniek], [kliniek] en de [kliniek], waar klager thans ook verblijft. Het behandelteam van laatstgenoemde kliniek heeft in een aantal sessies het verhaal van klager opgeschreven.

2.3. Klager houdt zowel de R.-K. Kerk als justitie verantwoordelijk voor hetgeen hem is aangedaan. Klager is destijds immers op last van justitie in [internaat] geplaatst. Klager hoopt dat de misstanden in [internaat] in de openbaarheid komen, dat medeslachtoffers het leed herkennen en dat toekomstig leed in dit soort tehuizen kan worden voorkomen. Klager hoopt dat zijn klacht gegrond wordt verklaard om verwerking mogelijk te maken. Klager wil bovendien financiële compensatie voor het hem aangedane leed, nu zijn leven totaal is verwoest.

Ter zitting d.d. 2 april 2013 heeft mr. De Witte verzocht om (nader) onderzoek in de archieven te laten doen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

3.1. Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Broedercongregatie heeft in zijn reactie gesteld het te betreuren als klager slachtoffer is geworden van het seksueel misbruik op het internaat in [plaats]. Echter, de Broedercongregatie kan niet zonder meer

aannemen dat de handelingen door aangeklaagde ook daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. De Broedercongregatie kan niet enkel afgaan op het door klager gestelde, nu enig steunbewijs ontbreekt. Bovendien is de verklaring van klager zelf op meerdere punten tegenstrijdig dan wel onvoldoende concreet. Zo is het niet duidelijk hoeveel jaar klager in [internaat] heeft gezeten en welke groepen hij heeft doorlopen. De Broedercongregatie vraagt zich voorts af hoe het misbruik zo frequent en op zulke openbare plaatsen kan hebben plaatsgehad, terwijl niemand het heeft ontdekt en melding daarvan heeft gemaakt. Naar het oordeel van de Broedercongregatie draagt de persoonlijkheid van klager evenmin bij aan een objectieve onderbouwing van de klacht. Volgens de behandelaars van klager lijdt klager immers aan een ernstige bordelinestoomnis met een aantal bijbehorende trekken. Voorts wordt het opmerkelijk geacht dat in een zeer uitgebreid forensisch psychiatrisch rapport, zoals door klager overgelegd, het seksueel misbruik amper wordt genoemd en dat klager in ieder geval nog nooit in detail is getreden tegenover de vele psychiaters en psychologen over het gestelde seksueel misbruik. Klager heeft zelf aangegeven nogal eens last te hebben van geheugenverlies. Voor de stelling van klager dat in [internaat] op grote schaal leerlingen seksueel misbruikt werden, ziet de Broedercongregatie geen bewijs. De Broedercongregatie concludeert dat op grond van het bovenstaande geen termen aanwezig zijn om de klacht van klager te erkennen.

3.2. Ter zitting van 27 augustus 2012 heeft broeder [naam] nog op het rapport van de Commissie Deetman gewezen waaruit blijkt dat genoemde Commissie van de Broedercongregatie alle vrijheid heeft gekregen tot archiefonderzoek in [internaat] en dat er vanaf 1947 een vrij compleet bestand aan persoonsdossier van de broeders is bewaard. Hieruit kon niet worden aangetoond dat seksueel misbruik door aangeklaagde is gepleegd. Ter zitting van 2 april 2013 heeft broeder [naam] geconcludeerd dat de verklaringen van andere klagers tegen aangeklaagde, onvoldoende onderbouwd zijn om als steunbewijs te kunnen fungeren.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden en wel dat aangeklaagde tegen klager ging aanrijden, klager bij aangeklaagde op schoot moest zitten en hem met zijn hand moest bevredigen. Maar ook heeft aangeklaagde klager anaal verkracht. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven in zijn klaagschrift. Daar komt bij dat de klacht (van soortgelijke aard) tegen aangeklaagde met het nummer 2012 T 883 gegrond is verklaard.

Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van het formulier “Toestemming gebruik melding als steunbewijs” in de zaak met zaaknummer 2012 T 894, waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd en in de zaak met zaaknummer 2012 T 778, waarin in ieder geval over grensoverschrijdend gedrag – het aanwezig zijn bij het maken van naaktfoto’s van klager door een derde – van aangeklaagde wordt geklaagd. Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde. Het verweer van de Broedercongregatie, dat zij zich niet kunnen voorstellen dat aangeklaagde hiertoe in staat was, doet aan dit oordeel niet af.

De Klachtencommissie merkt nog op dat de door mr. De Witte is verzocht onafhankelijk archiefonderzoek te laten doen. De Klachtencommissie ziet hiertoe geen reden nu zij reeds tot een grondverklaring komt en daarnaast is het niet aannemelijk dat een nader archiefonderzoek door de Commissie Deetman (nog meer) steunbewijs zal opleveren. Ten overvloede merkt de Klachtencommissie op dat de discussie tussen partijen, of er op [internaat] op grote schaal leerlingen seksueel misbruikt werden, thans geen onderdeel is van deze klachtenprocedure.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De grondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een grondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Broedercongregatie van OLV van Zeven Smarten de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 25 juni 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, de heer prof. dr. H.B.M. van de Wiel en de heer W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.